



MINISTERSTWO SPRAWIEDLIWOŚCI  
PODSEKRETARZ STANU

DWMPC-VI-071-6/14

BM-1-071-443/14/2  
150128 - 00013

SEKRETARIAT  
Biura Prac Senackich  
Wpłynęło dn. 18.01.15  
nr. 457 podpis

*Sonno Tomi Kozłowski*

Sekretariat Wicemarszałek Senatu RP  
Marii Pańczyk-Pozdziej  
Wpłynęło dn. 28.01.2015  
Nr. UPP/47, 50/1881  
Podpis *M*

Warszawa, dnia 27.01. 2015 r.

Pani  
Maria Pańczyk-Pozdziej  
Wicemarszałek Senatu  
Rzeczypospolitej Polskiej

W odpowiedzi na oświadczenie senatora Andrzeja Persona złożone podczas 67 posiedzenia Senatu RP w dniu 18 grudnia 2014 roku skierowane do Ministra Sprawiedliwości w sprawie realizowanych przez Ministerstwo Sprawiedliwości programów mających na celu zwalczanie przemocy wobec kobiet, szczególnie w kontekście zwalczania przemocy psychicznej i przeciwdziałaniu jej, uprzejmie przedstawiam co następuje:

Ministerstwo Sprawiedliwości podchodzi z powagą do problematyki przeciwdziałania przemocy wobec kobiet. Świadczy o tym utworzenie i umieszczenie w Departamencie Współpracy Międzynarodowej i Praw Człowieka Wydziału ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz objęcie przez tę komórkę zadań związanych m.in. z realizacją w Ministerstwie Sprawiedliwości Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. W żadnym innym resorcie nie funkcjonuje oddzielna komórka organizacyjna zajmująca się koordynacją działań w tym zakresie.

Ministerstwo Sprawiedliwości nie planuje obecnie realizacji odrębnego programu pomocy na rzecz kobiet pokrzywdzonych, o którym mowa w oświadczeniu złożonym przez Pana Senatora Andrzeja Persona, pojmowanych jako szczególna kategoria ofiar. Tym niemniej jednak pragnę wskazać, że resort sprawiedliwości prowadzi stałe działania pomocowe na rzecz ogółu pokrzywdzonych, a więc także na rzecz przemocy wobec kobiet oraz przemocy w rodzinie.

Przedstawiciele Ministerstwa Sprawiedliwości, w tym w szczególności pracownicy Wydziału ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, zaangażowani są w realizację programów służących ochronie osób pokrzywdzonych przestępstwem, czy też wpływających na sprawców przestępstw. Takimi programami są:

### **1. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie**

Ministerstwo Sprawiedliwości oraz podległe mu jednostki w roku 2014, podobnie jak w latach poprzednich, realizowały zadania nałożone na nie we wszystkich podstawowych nurtach przewidzianych w Krajowym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Do podstawowych zadań Ministerstwa przewidzianych Programem należy:

- 1) w zakresie działań uprzedzających
  - opracowanie oraz realizacja procedur ochrony prawnej i wsparcia psychologicznego dla świadków przemocy w rodzinie i ofiar przemocy w rodzinie;
  - przygotowanie pakietów szkoleniowych w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie i przeprowadzenie szkoleń pracowników wymiaru sprawiedliwości;
- 2) w zakresie działań interwencyjnych
  - izolowanie sprawców od ofiar na podstawie odrębnych przepisów (realizują sądy w ramach swoich ustawowych uprawnień);
- 3) w zakresie działań wspierających, wzmocnienie ochrony ofiar przemocy w rodzinie przez:
  - realizację programów ochrony ofiar przemocy z udziałem Policji, prokuratury i kuratorów sądowych (wykonują sądy powszechne w ramach swoich ustawowych uprawnień);
  - zabezpieczenie odpowiednich warunków przesłuchań dzieci (przyjazne pokoje przesłuchań) oraz, w miarę możliwości, dorosłych – ofiar przemocy seksualnej (realizują sądy oraz prokuratury);
- 4) w zakresie działań korekcyjno-edukacyjnych skierowanych do sprawców przemocy w rodzinie:
  - wykonywanie przez sprawców przemocy w rodzinie prac społecznie użytecznych przy jednoczesnym uczestnictwie w programach korekcyjno-edukacyjnych (realizują sądy w ramach swoich ustawowych uprawnień).

Warto dodać, że w dniu 9 czerwca 2014 roku wszedł w życie nowy Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020 zwiększający zadania Ministerstwa

Sprawiedliwości w tym zakresie. Przedstawiciele Ministerstwa Sprawiedliwości byli szczególnie zaangażowani w tworzenie nowego Programu.

## **2. Program Sieć Pomocy Ofiarom Przestępstw.**

Resort sprawiedliwości od 2009 roku prowadził stałe działania pomocowe na rzecz pokrzywdzonych przestępstwem, w tym na rzecz ochrony kobiet przed przemocą domową i seksualną, w oparciu o funkcjonowanie ogólnopolskiej Sieci Pomocy Ofiarom Przestępstw. W skład Sieci wchodziło 16 Ośrodków Pomocy dla Osób Pokrzywdzonych Przestępstwem, które były prowadzone w każdym województwie przez podmioty zaliczane do sektora organizacji pozarządowych.

W przeszłości podejmowane były działania na rzecz rozbudowy i wzmocnienia Sieci, mające na celu zwiększenie jej dostępności i efektywności. Przykładem tego rodzaju przedsięwzięcia jest realizowany w okresie od 1 stycznia 2012 r. do 31 grudnia 2013 r. w ramach programu Komisji Europejskiej „Wymiar Sprawiedliwości w sprawach karnych 2007-2013” projekt „Wzmacnianie i rozbudowa Sieci Pomocy Ofiarom Przestępstw w Polsce”. Na podstawie zawartej między Ministrem Sprawiedliwości i Komisją Europejską w dniu 16 grudnia 2011 r. umowy nr JUST/2010JPEN/AG/1602, kwota finansowania projektu wyniosła 792 014,71 Euro. Głównym celem projektu było zwiększenie zasięgu sieci przez utworzenie na szczeblu powiatów filii i punktów pomocy działających wówczas jedynie na szczeblu województw organizacji pozarządowych pomagającym pokrzywdzonym przestępstwem, a także prowadzenie szkoleń dla specjalistów zatrudnionych przy pracy z osobami pokrzywdzonymi, czy też podejmowanie działań promocyjnych w celu podwyższania świadomości w zakresie możliwości uzyskania pomocy. W ramach w/w projektu utworzono 57 filii i punktów pomocy. Około 80 % wszystkich pokrzywdzonych, którym udzielana była pomoc, były kobiety dotknięte przemocą w rodzinie. Projekt zakończył się w roku 2013.

## **3. Wsparcie pokrzywdzonych z Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej.**

Ustawa z dnia 12 lutego 2010 roku *o zmianie ustawy – Kodeks karny, ustawy - Kodeks karny wykonawczy oraz ustawy – Prawo ochrony środowiska* (Dz.U. Nr 40 Poz. 227 z późn. zm.), powołała do życia z dniem 1 stycznia 2012 roku Fundusz Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej, będący państwowym funduszem celowym, którego dysponentem jest Minister Sprawiedliwości. Przychodami Funduszu są m.in. orzeczone przez sądy

nawiązki i świadczenia pieniężne, a środki są przeznaczane na pomoc osobom pokrzywdzonym przestępstwem oraz członkom ich rodzin. Ministerstwo co roku organizuje na podstawie przepisów art. 43 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – *Kodeks karny wykonawczy* (Dz. U. Nr 90, poz. 557 z późn. zm.) oraz wydanego na jego podstawie rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 6 lutego 2014 r. w *sprawie Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej* (Dz. U. Nr 189), otwarte konkursy ofert, w których jednostki niezaliczane do sektora finansów publicznych i nie działające w celu osiągnięcia zysku, w tym stowarzyszenia, fundacje, organizacje i instytucje, mogą ubiegać się o uzyskanie dotacji celowej ze środków Funduszu. Dotacji celowych udziela się na dofinansowanie następujących rodzajów świadczeń pomocowych:

- 1) organizowanie i finansowanie pomocy prawnej, w tym alternatywnych metod rozwiązywania konfliktów;
- 2) pokrywanie kosztów związanych z psychoterapią lub pomocą psychologiczną; w tym organizowanie i finansowanie pomocy przez osobę pierwszego kontaktu;
- 3) pokrywanie kosztów świadczeń zdrowotnych, wyrobów medycznych, w tym przedmiotów ortopedycznych oraz środków pomocniczych, jeżeli jest to niezbędne w procesie leczniczym doznanego uszczerbku na zdrowiu wynikającego z przestępstwa lub jego następstw;
- 4) pokrywanie kosztów związanych z edukacją ogólnokształcącą i zawodową, także na zasadach indywidualnego kształcenia, odpowiednio do wieku i potrzeb edukacyjnych osób uprawnionych;
- 5) pokrywanie kosztów czasowego zakwaterowania lub udzielania schronienia;
- 6) finansowanie okresowych dopłat do bieżących zobowiązań czynszowych za lokal mieszkalny, do którego osoba uprawniona posiada tytuł prawny, a lokal mieszkalny nie jest użytkowany przez inne osoby;
- 7) dostosowanie lokalu mieszkalnego lub budynku mieszkalnego do potrzeb osoby pokrzywdzonej przestępstwem w przypadku, gdy utrata sprawności fizycznej nastąpiła w wyniku przestępstwa;
- 8) finansowanie przejazdów środkami komunikacji publicznej lub pokrywanie kosztów transportu związanych z uzyskiwaniem świadczeń i regulowaniem spraw określonych w pkt 1-7;
- 9) pokrywanie kosztów żywności lub bonów żywnościowych;

10) pokrywanie kosztów zakupu odzieży, bielizny, obuwia, środków czystości i higieny osobistej.

W tym celu, Ministerstwo Sprawiedliwości w 2013 i 2014 roku przeprowadziło trzy otwarte konkursy ofert na uzyskanie dotacji z *Funduszu* na pomoc pokrzywdzonym przestępstwem.

W pierwszym z przeprowadzonych konkursów, zostały wybrane 24 podmioty, a łączna kwota przyznanych im dotacji wyniosła 8.335.436,12 zł.

W konkursie uzupełniającym (na realizację zadań w miejscach gdzie pomoc nie była dotąd świadczona) wybrano 10 ofert, a łączna kwota przyznanych w nim dotacji wyniosła 2.022.216,00 zł.

W dniu 31 grudnia 2014 został rozstrzygnięty VII otwarty konkurs ofert. W jego wyniku 26 podmiotów otrzyma dotacje na łączną kwotę 16 249 948,20zł. W toku kolejnych edycji konkursu Ministerstwo Sprawiedliwości, określając kryteria oceny ofert, planuje stale zwiększać liczbę podmiotów, które korzystać będą z dotacji. W tym miejscu pragnę wskazać, że jednym z kryteriów oceny ofert konkursowych jest oferowanie przez dany podmiot osobie pokrzywdzonej pomocy osobistego asystenta, co jest szczególnie ważne w przypadku osób starszych i niezaradnych życiowo.

Podobnie jak w przypadku funkcjonowania Sieci Pomocy Ofiarom Przestępstw, także i w tym przypadku, zdecydowana większość beneficjentów Funduszu, to osoby dotknięte przemocą w rodzinie, przede wszystkim kobiety.

#### **4. Projekt Wzmocnienie działań na rzecz ofiar przemocy w rodzinie**

Projekt realizowany jest przez Ministerstwo Sprawiedliwości w ramach programu Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i przemocy ze względu na płeć, którego Operatorem jest Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej. Celem Programu jest zmniejszenie zjawiska przemocy w rodzinie i przemocy ze względu na płeć w Polsce. W ramach projektu uruchomiono stronę internetową [www.pomocofiarom.ms.gov.pl](http://www.pomocofiarom.ms.gov.pl). Opracowano także i wydrukowano plakaty oraz ulotki informujące o projekcie. W lutym 2014 roku ruszyła masowa dystrybucja w/w materiałów. W sumie rozpowszechniono ponad 66.000 egzemplarzy ulotek. Grupą docelową w ramach projektu są osoby pracujące z pokrzywdzonymi w Ośrodkach Pomocy dla Osób Pokrzywdzonych Przestępstwem oraz pokrzywdzeni przemocą w rodzinie zgłaszający się do w/w Ośrodków oraz Specjalistycznych Ośrodków Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie. Dla osób pracujących z pokrzywdzonymi

przewidziano szkolenia kładące szczególny nacisk na aspekty prawne i psychologiczne dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie. Takie szkolenia odbyły się w dniach 27-29 listopada, 4-6 grudnia i 10-12 grudnia 2014 roku w Warszawie i Krakowie. W zajęciach z zakresu prawa i psychologii udział wzięło kilkudziesięciu psychologów, pedagogów, prawników, pracowników pierwszego kontaktu, policjantów i mediatorów udzielających pomocy pokrzywdzonym przemocą w rodzinie zgłaszającym się do Ośrodków Pomocy dla Osób Pokrzywdzonym Przystępstwem. Do pokrzywdzonych (przede wszystkim kobiet), skierowane zostaną w 2015 roku spotkania edukacyjne, terapie oraz zajęcia psychologiczne, celem wyposażenia ich w wiedzę o przysługujących im prawach i mechanizmach ochrony. Koszty projektu wynoszą 700 000 Euro.

#### **5. Strony internetowe.**

W 2014 roku Ministerstwo Sprawiedliwości utrzymywało stronę internetową [www.pokrzywdzeni.gov.pl](http://www.pokrzywdzeni.gov.pl). Systematycznie aktualizowało również zakładki poświęcone przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie i przemocy wobec dzieci na stronie [www.ms.gov.pl](http://www.ms.gov.pl).

W 2013 roku utworzona została też nowa strona internetowa: [www.pomocofiarom.ms.gov.pl](http://www.pomocofiarom.ms.gov.pl); poświęcona projektowi „Wzmocnienie działań na rzecz ofiar przemocy w rodzinie”, realizowanemu przez Ministerstwo Sprawiedliwości w ramach Programu Operacyjnego „Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i przemocy ze względu na płeć”, współfinansowanemu ze środków Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2009-2014. Na stronie tej zawarto informacje poświęcone bezpośrednio projektowi oraz informacje skierowane do pokrzywdzonych.

#### **6. Tydzień Pomocy Ofiarom Przystępstw.**

W dniach 25 lutego - 2 marca 2014 roku Ministerstwo Sprawiedliwości było, jak co roku, organizatorem Tygodnia Pomocy Ofiarom Przystępstw - akcji informacyjnej dla osób pokrzywdzonych przystępstwem. W organizację obchodów aktywnie włączyły się: Prokuratura Generalna, Rzecznik Prawa Obywatelskich, Rzecznik Praw Dziecka, Komenda Główna Policji, Krajowa Rada Kuratorów, Naczelna Rada Adwokacka, Krajowa Rada Radców Prawnych, Krajowa Rada Komornicza, a także Komenda Główna Straży Granicznej.

Formuła przedsięwzięcia opiera się głównie na pełnieniu w organizacjach pozarządowych pomagającym pokrzywdzonym przystępstwem dyżurów przez adwokatów, radców prawnych, aplikantów adwokackich i radcowskich, a także prokuratorów,

funkcjonariuszy Policji oraz - w zakresie postępowania wykonawczego - kuratorów sądowych i komorników, podczas których możliwe jest uzyskanie bezpłatnych porad prawnych. Jednocześnie możliwe jest uzyskanie pomocy psychologicznej.

## **7. Telefon interwencyjno-informacyjny „Niebieska Linia” 801-12-00-02.**

W roku 2014 kontynuowana była działalność telefonu interwencyjno-informacyjnego, prowadzonego przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w ramach ogólnopolskiego numeru Niebieskiej Linii 801-12-00-02.

Efektywna działalność telefonu jest możliwa dzięki podpisanym przez Ministra Sprawiedliwości, Komendanta Głównego Policji oraz przedstawicieli Krajowej Rady Kuratorów w dniu 29 listopada 2010 roku *Procedurom współpracy służby kuratorskiej oraz funkcjonariuszy Policji w stosunku do osób, wobec których wykonywane jest orzeczenie sądu w związku z popełnieniem czynów karalnych polegających na stosowaniu przemocy lub groźby bezprawnej*”.

Podobnie jak w latach poprzednich, zgłoszenia dotyczyły najczęściej przemocy psychicznej, a w dalszej kolejności – fizycznej, osobami pokrzywdzonymi w przeważającej mierze były zaś kobiety.

Podkreślenia również wymaga, że wszystkie objęte interwencją przypadki dotyczyły wyłącznie czynów przemocowych, których sprawca uprzednio skazany prawomocnym wyrokiem w chwili czynu przebywał na warunkowym zwolnieniu lub przebywał na wolności w związku z orzeczeniem wobec niego kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania.

Nie oznacza to jednak pozostawienia bez pomocy osób pokrzywdzonych przez sprawców, którzy uprzednio nie byli skazani. Zaznaczenia wymaga, że Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” przyjmuje zgłoszenia we wszystkich przypadkach i w razie potrzeby inicjuje odpowiednie działania.

W roku 2014 przyjęło 13.139 zgłoszeń i przeprowadziło 437 interwencji.

## **8. Materiały informacyjne**

### **a) Karta praw osoby dotkniętej przemocą w rodzinie**

Ministerstwo Sprawiedliwości w 2011 roku, działając we współpracy z Ministerstwem Pracy i Polityki Społecznej oraz Komendą Główną Policji, opracowało i wydało Kartę Praw

Osoby Dotkniętej Przemocą w Rodzinie. Karta zawiera zestaw podstawowych praw przysługujących osobie pokrzywdzonej przemocą w rodzinie oraz wykaz placówek, do których osoby te mogą zwrócić się po pomoc. Karta została wydana w formie ulotki, jako „podręczny informator” do kieszeni, czy torebki, z którego w każdej chwili można skorzystać. Karta została wydana w kilku wersjach językowych: polskiej, angielskiej, niemieckiej, rosyjskiej oraz francuskiej.

Karta została wydrukowana i przesłana w liczbie niemal 500 000 egzemplarzy do sądów powszechnych, jednostek organizacyjnych prokuratury i Policji.

#### **b) Karta informacyjna dla osoby stosującej przemoc w rodzinie**

W 2013 roku Ministerstwo Sprawiedliwości wraz z Ministerstwem Pracy i Polityki Społecznej oraz Komendą Główną Policji opracowało materiał edukacyjny skierowany do osób stosujących przemoc w rodzinie pt. „Karta informacyjna dla osoby stosującej przemoc w rodzinie”. Karta została pomyślana jako informacja, umożliwiająca podjęcie takiej osobie kroków, w celu zmiany swojej postawy wobec osób najbliższych. Karta wskazuje jakie dolegliwości mogą wynikać ze stosowania przemocy dla sprawcy, podpowiada jak prawidłowo postępować w trakcie trwania procedury „Niebieskie Karty”, gdzie zgłosić się w razie problemów związanych z nadużywaniem alkoholu, a przede wszystkim zachęca do skorzystania z oferty oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych. W Karcie zawarte są informacje dotyczące istoty programów korekcyjno-edukacyjnych, ich adresatów, celów, a także podmiotów je realizujących, wraz z podaniem kilkudziesięciu najlepszych podmiotów w kraju wraz z ich danymi teleadresowymi.

Karta została wydrukowana i przesłana w liczbie 380.000 do jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, zespołów interdyscyplinarnych, sądów powszechnych, z przeznaczeniem dla kuratorów sądowych, sprawujących dozór nad osobami skazanymi za czyny związane z przemocą w rodzinie, a także do jednostek organizacyjnych Policji.

#### **c) Karta informacyjna dla dozorowanego sprawcy przemocy w rodzinie**

W 2014 roku Ministerstwo Sprawiedliwości, działając w porozumieniu z Ministerstwem Pracy i Polityki Społecznej, opracowało materiał skierowany do sprawców przemocy w rodzinie, dozorowanych przez kuratorów sądowych w okresie próby w warunkach wolnościowych pt. „Karta informacyjna dla dozorowanego sprawcy przemocy w rodzinie”. Karta ta zawiera zarówno informacje dotyczące konsekwencji ponownego



stosowania przemocy, konieczności współpracy z kuratorem sądowym, a także możliwości podjęcia działań, zmierzających do zmiany swojego zachowania. Wydrukowany materiał w liczbie 15.000 egz. został przesłany do wszystkich zespołów kuratorskiej służby sądowej przy sądach rejonowych w całym kraju, w celu dystrybucji wśród dozorowanych sprawców przemocy w rodzinie.

#### **d) Karta informacyjna dla osoby skazanej za przemoc w rodzinie**

W 2014 roku Ministerstwo Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministerstwem Pracy i Polityki Społecznej oraz Centralnym Zarządem Służby Więziennej przygotowało specjalną „Kartę informacyjną dla osoby skazanej za stosowanie przemocy w rodzinie”. Karta ta skierowana jest do skazanych sprawców tego rodzaju przemocy, którzy opuszczają zakłady karne, w wyniku warunkowego przedterminowego zwolnienia. Informacje zawarte w Karcie wskazują na konsekwencje prawne ponownego użycia przemocy, a także przedstawiają możliwości uzyskania pomocy oraz zmiany postaw osób, mających chęć poprawy swojego zachowania. Materiał ten w liczbie 10.000 egz. został przekazany do wszystkich zakładów karnych w całym kraju, w celu dystrybucji wśród skazanych sprawców przemocy w rodzinie opuszczających jednostki penitencjarne przed terminem zakończenia kary.

#### **e) Informator dla osób dotkniętej przemocą w rodzinie.**

W 2013 roku Ministerstwo Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministerstwem Pracy i Polityki Społecznej przygotowało „Informator dla osób dotkniętej przemocą w rodzinie”

W Informatorze znaleźć można opis pierwszych kroków dla zapewnienia sobie i swoim najbliższym bezpieczeństwa, informacje dotyczące znowelizowanej procedury Niebieskie Karty, opis podstawowych uprawnień osoby doznającej przemocy w postępowaniu karnym (przed Policją, prokuratorem oraz sądem), w postępowaniu rodzinnym w zakresie opieki nad dziećmi oraz sprawami między małżonkami (przed sądem), w postępowaniu cywilnym (przed sądem), czy też opis uprawnień w zakresie pomocy społecznej. Nadto, na końcu Informatora znajdują się wzory podstawowych pism, przydatnych osobie dotkniętej przemocą w rodzinie. Informator w liczbie 7 000 sztuk został przekazany do sądów z przeznaczeniem dla pokrzywdzonych. Informator w wersji elektronicznej wraz z załącznikami został udostępniony do bezpłatnego pobrania na stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości (ponad 22 000 pobrań).

**f) Informator dla sędziów, prokuratorów i kuratorów sądowych dotyczący przeciwdziałania przemocy w rodzinie.**

W 2013 roku Ministerstwo Sprawiedliwości opracowało i wydało „Informator dla sędziów, prokuratorów i kuratorów sądowych dotyczący przeciwdziałania przemocy w rodzinie”. Informator jest pierwszym, kompleksowym zestawieniem informacji oddzielnie dla prokuratora, sędziego oraz kuratora sądowego, pomagających w codziennej pracy w tego rodzaju sprawach, w tym dotyczących najnowszych uregulowań procesowych oraz materialnych w kodeksach karnych, zwłaszcza w zakresie izolacji sprawców, właściwego na nich oddziaływania oraz zapewnienia bezpieczeństwa osobom pokrzywdzonym.

Informator w wersji papierowej został rozdystrybuowany za pośrednictwem prezesów sądów apelacyjnych do wszystkich sądów rejonowych, z przeznaczeniem dla sędziów karnistów oraz kuratorów sądowych w liczbie 5.000 egzemplarzy. Informator w wersji elektronicznej wraz z załącznikami został udostępniony do bezpłatnego pobrania na stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości (ponad 4 100 pobrań).

**9. Aktualizacja bazy danych osób nadzorujących służby zajmujące się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.**

W 2011 roku Ministerstwo Sprawiedliwości, we współpracy z Ministerstwem Pracy i Polityki Społecznej, Komendą Główną Policji oraz Prokuraturą Generalną, opracowało Bazę danych osób nadzorujących lub koordynujących w Urzędach Wojewódzkich, Sądach Okręgowych, jednostkach penitencjarnych, Komendach Wojewódzkich Policji, Prokuraturach Apelacyjnych oraz Kuratoriach oświaty pracę służb wykonujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, ośrodków świadczących pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, placówek specjalistycznego poradnictwa oraz placówek zapewniających miejsca noclegowe, na poziomie województwa.

Baza danych przeznaczona jest dla instytucji państwowych i samorządowych, w tym kuratorów sądowych, policjantów, pracowników socjalnych, prokuratorów, zajmujących się zadaniami z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, celem umożliwienia w/w podmiotom wymiany informacji i uściślenia współpracy na płaszczyźnie lokalnej. Baza danych została przesłana do wszystkich osób w niej wskazanych oraz umieszczona na stronach internetowych urzędów centralnych reprezentujących owe służby i jest na bieżąco aktualizowana oraz wzbogacana, m.in. o jednostki specjalistycznego poradnictwa, miejsca

noclegowe dla sprawców przemocy w rodzinie, itp., wraz z zainstalowanymi hiperłączami do zasięgnięcia większej ilości informacji na właściwych stronach internetowych.

#### **10. Realizacja programów ochrony ofiar przemocy z udziałem Policji, prokuratury, kuratorów sądowych przy współpracy z funkcjonariuszami służby więziennej**

##### **a) Realizacja programów ochrony ofiar przemocy z udziałem prokuratury.**

Z informacji Prokuratury Generalnej wynika, że w poszczególnych województwach, powiatach i gminach funkcjonują różnego rodzaju programy ochrony ofiar przemocy realizowane m.in. przez Miejskie (Gminne) Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Miejskie Ośrodki Pomocy Społecznej, Ośrodki Interwencji Kryzysowej, Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie oraz organizacje pozarządowe.

Prokuratorzy w 2013 roku angażowali się w działania mające na celu przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie, likwidowanie przyczyn i skutków zachowań oraz pomoc osobom pokrzywdzonym poprzez udział w spotkaniach poświęconych w/w tematyce, w tym prelekcjach dla młodzieży i rodziców w ramach szeroko rozumianej edukacji karnej, w kampaniach edukacyjno-informacyjnych, a także poprzez nawiązywanie lub utrzymywanie współpracy z instytucjami samorządowymi oraz organizacjami społecznymi. W prokuraturach udostępniane są broszury, pouczenia, informacje o jednostkach pomocowych na danym terenie. Prokuratorzy również osobiście udzielają pokrzywdzonym informacji. Prokuratorzy uczestniczą także w organizacji Tygodnia Pomocy Ofiarom Przestępstw, organizowanego corocznie przez Ministerstwo Sprawiedliwości. Prokuratorzy prokuratur rejonowych są członkami zespołów interdyscyplinarnych i biorą udział w ich posiedzeniach.

##### **b) Realizacja programów ochrony ofiar przemocy z udziałem kuratorów sądowych.**

W celu ochrony osób dotkniętych przemocą w rodzinie, w tym umożliwienia sprawcom przemocy w rodzinie zmiany swojego dotychczasowego zachowania się, w 2013 roku kuratorzy sądowi złożyli do sądu 408 wniosków w przedmiocie nałożenia na skazanego sprawcę przemocy w rodzinie obowiązku uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych. Fakt, że zarówno kuratorzy sądowi występują z przedmiotowymi wnioskami, jak i uwzględnianie tych wniosków w znacznej części przez sąd, pozwala wnioskować, że wielotorowe działania Ministerstwa Sprawiedliwości mające na celu rozpropagowanie instytucji programów korekcyjno-edukacyjnych odniosły już pierwszy skutek.

**c) Realizacja programów ochrony ofiar przemocy przy współpracy funkcjonariuszy służby więziennej w programach z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.**

W celu systematycznego oddziaływania na zjawisko przemocy, Służba Więzienna od 2012 roku realizuje kilka nowych rozwiązań. W jednostkach penitencjarnych, spośród kadry przeszkolonej w realizacji programów dla sprawców przemocy, zostały wyznaczone osoby, których zadaniem jest współpraca z lokalnymi zespołami interdyscyplinarnymi na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Do obowiązków takich osób należy głównie udzielanie przedstawicielom zespołów interdyscyplinarnych informacji o sprawcy przemocy, znajdującym się aktualnie w danej jednostce penitencjarnej.

W ten sposób interwencje wobec ofiary i sprawcy mogą być prowadzone w oparciu o pełniejsze dane.

**d) Zabezpieczenie odpowiednich warunków przesłuchań dzieci (przyjazne pokoje przesłuchań) oraz dorosłych – ofiar przestępstw seksualnych.**

Zgodnie z przepisami Kodeksu postępowania karnego, przesłuchania małoletnich, a także osób dorosłych, w określonych rodzajach spraw odbywają się w specjalnym trybie określonym przepisami art. 185a kpk (małoletni - pokrzywdzony), 185b kpk (małoletni - świadek), 185c kpk (pokrzywdzony przestępstwem seksualnym). Przesłuchania w toku postępowania przygotowawczego dokonuje sędzia z udziałem psychologa w przyjaznych warunkach, umożliwiających świadkowi komfort rozmowy. Generalnie takie przesłuchanie powinno mieć miejsce tylko raz, choć ustawa dopuszcza w tym zakresie nieliczne wyjątki. Przesłuchanie w tym trybie utrwała się za pomocą urządzenia rejestrującego obraz i dźwięk.

W kontekście zmiany przepisów dotyczących ścigania z urzędu przestępstwa zgwałcenia, w których najczęstszymi ofiarami są kobiety, niezwykle istotne jest umożliwienie jednorazowego przesłuchania pokrzywdzonych w przyjaznych pokojach przesłuchań.

W 2014 roku na terenie całego kraju istniało ponad 400 miejsc przyjaznych przesłuchiwanemu dziecku. Znajdują się one w komisariatach Policji, sądach, prokuraturach, ROD-K oraz w innych instytucjach. Wyposażenie i organizacja tych miejsc pozostaje zróżnicowana. Część tych placówek wyposażona jest we właściwie dobrane meble oraz profesjonalny sprzęt audio-video umożliwiający porozumiewanie się osób uczestniczących w przesłuchaniu, znajdujących się w dwóch różnych pomieszczeniach przedzielonych lustrem weneckim i rejestrację czynności przesłuchania, spełniając wszelkie wymogi do prowadzenia

czynności procesowych przez sądy z udziałem małoletnich. Do końca 2014 roku 86 z nich otrzymało certyfikaty przyjaznych pokoi przesłuchań.

Podsumowując pragnę stwierdzić, że pomimo tego, że Ministerstwo Sprawiedliwości nie realizuje programów nastawionych wyłącznie na pomoc kobietom, to działania takie są de facto realizowane poprzez między innymi zaprezentowane powyżej programy i inicjatywy związane przede wszystkim z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

Z Opiszem

PODSEKRETARZ STANU  
w Ministerstwie Sprawiedliwości

Wojciech Węgrzyn

